

klart at uten en positiv og forståelsesfull medvirken og innstilling av såvel bruksberettigede som grunneiere, vil det bli vanskelig å løse de problemer som knytter seg til jordvernloven og brensel-forsyningen i kystdistriktene. Det er derfor viktig at brenntorvprodusentene forstår at loven er nødvendig og til deres eget beste, og at de får all den faglige rettledning og hjelp som er mulig. Vi må ha for øyet at på liknende måte som skogvernlovens hovedhensikt er å verne om skogen, skal jordvernloven tjene til å verne om jordssonnet. Og den går for så vidt også videre, idet den kan bli et viktig middel til å lede brenntorvdriften inn i mer rasjonelle former.

TORVSTRØPRODUKSJONEN I 1949.

Ved årsskiftet har Det norske myrselskap som vanlig hentet inn oppgaver over den fabrikkmessige produksjon av torvstrø siste produksjonsår. Vi har for tida i alt 54 torvstrøfabrikker her i landet. Herav har 46 fabrikker hatt produksjon siste driftsår. Det er således 8 fabrikker som ikke har produsert torvstrø siste år. Herav har 5 fabrikker stått fordi det ikke har vært mulig å skaffe arbeidshjelp til drifta. En fabrikk som ble herjet av brann forleden år er ikke bygd opp ennå, og ved en fabrikk har selskapet innstilt. Endelig er det en nystartet fabrikk som opplyser at dårlig tørkevær bevirket at den ikke fikk noen produksjon i 1949.

I 1949 er det bygd ferdig 2 nye torvstrøfabrikker, mens en fabrikk er lagt ned fordi myra er avtorva. Dessuten er en fabrikk under bygging, mens flere nye fabrikker planlegges.

Av de 46 fabrikker som har vært i drift i siste sesong, opplyser i alt 32 at mangel på arbeidshjelp har redusert produksjonen. Dessuten opplyser omtrent samtlige fabrikker nord for Dovre og 4 av fabrikkene på Østlandet at dårlig tørkevær har hindra drifta.

Den fabrikkmessige produksjon av torvstrø i 1949 var i alt 239.240 baller. Dette er 72,5 % av normal fabrikkmessig produksjon som på grunnlag av åra før krigen er berekna til 330.000 baller. I forhold til 1948 viser den fabrikkmessige produksjon av torvstrø en økning på 22.030 baller.

Foruten den fabrikkmessige torvstrøproduksjon har vi en ganske omfattende såkalt «heimeproduksjon» av torvstrø ved gårdsanlegg og torvstrølag uten fabrikkmessig utstyr. På grunnlag av produksjonen i tida før siste verdenskrig rekner vi med at normal «heimeproduksjon» tilsvarer om lag 250.000 baller.

«Heimeproduksjonen» er som vanlig skjønnsmessig ansatt. For 1949 har vi anslått denne produksjon til det samme som i forrige sesong, dvs. 90 % av normal «heimeproduksjon» eller tilsammen 225.000 baller.

Den samlede produksjon av torvstrø i 1949 skulle således bli ca.

464.000 baller (avrundet til nærmeste 1000). Dette tilsvarer 80 % av normal torvstrøproduksjon her i landet før krigen. Fra i fjor er det en økning av den samlede produksjon på 5 %.

Behovet for torvstrø ser ut til å være stadig stigende såvel på det innenlandske marked som til eksport. Interessen for produksjonen av torvstrø er også til stede, men den store mangel på arbeidskraft som en fortsatt har utover bygdene, hemmer produksjonen betydelig. Vi får imidlertid håpe at forholdene bedrer seg etter hvert på dette område også, og at vi fortsatt kan øke vår produksjon av torvstrø.

Ole Lie.

KAN MYRENE NYTTES TIL BÆRDRYKING?

Av professor Fridtjov Isachsen.

Dyrkingen av tranebær i De Forente Stater er et blomstrende og ypperlig organisert spesial-jordbruk. Det er en kjensgjerning at tranebær dyrkingen har skapt millionærer, i dollar. Salget av dyrkede tranebær i 1945 og 1946 fra produsenter i staten Massachusetts alene gikk opp i høyere beløp enn produsentsalget av epler fra alle seks New England-stater sammenlagt, nemlig 16 millioner dollar om året (80 millioner kroner).

Jo dårligere jord, desto bedre. De sandige og tynt befolkede morenedistriktene i sørøstlige del av Massachusetts er tranebærens rike. Til dyrkingen trenges tre ting: myr, sand og vann. Å finne flekker som tilfredsstillende så beskjedne krav er ikke vanskelig i det ødslige Plymouth County, hvor «Mayflower»-fedrene i 1620 var så uheldige å dumpe i land. Det kan knipe med vannet, i blant.

Tranebær dyrkingen må vel da være noe å kaste seg over for en nybrottsmann som vil ta til takke med myrmannslivet og skape seg en levevei ute i villmarken? På dette har en av de største cranberrydyrkere, Ellis D. Atwood i Carver, gitt følgende svar: «Prøv å stå på god fot med deres formuende tante, eller enda bedre: gift Dem med en rik pike. Kan De ikke noen av delene, så tenk ikke mer på tranebær foreløbig!»

Nu finns det nok en mengde «små» tranebær dyrkere ved siden av de «store». Men felles for alle er at de må kunne bære relativt høye anleggsomkostninger om de vil gå i gang med tranebær. En passende torvmyr må flåhakkas, grøfter og kanaler graves, dammer bygges. Vannstanden i myrene må kunne reguleres med største nøyaktighet, som i en hollandsk «polder». I blant trenges full oversvømmelse som vern mot nattefrost. Er myrene vel planert, blir deretter et lag sand kjørt på, 3—4 tommer tykt, og i denne sanden, med torven under, plantes tranebærplantene. Med god pleie begynner myren å bære